

מים זכים

זורשי רשומות אמרו 'אין מים אלא תורה'
שנאמר 'הוי כל צמא לכו למים' (ב"ק פב).

פרשת כי תשא

ומעתה להצד שנימא שכל האיסור למנות את ישראל, הוא רק מחמת חשש סכנה מעין הרע וכנ"ל, אי"כ צ"ב טובא בזה, מדוע שאול המלך הי' צריך למנות אותם ע"י טלאים, והרי לספור יותר ממאתיים אלף טלאים זו טירחה מרובה מאוד מאוד.

ומדוע שאול המלך לא בירך אותם מלכתחילה, שלא יגרם שום עין הרע ע"י המניין שימנה אותם, וברכתו תגרש את כל המון המזיקים הבאים מעין הרע, - וכמו שהבאנו לעיל, שברכתו של החזו"א שהעין הרע לא תשלוט בבני ברק, גירשה משם את כל המון המזיקים הבאים מעין הרע, וכנ"ל.

- ג -

והנה ידועה מחלוקת הפוסקים, האם מותר לעבור על איסורים, בכדי לרפאות חולה ע"י רפואות סגוליות, או"ד דבכדי לרפאות ברפואות סגוליות אין היתר לעבור על איסורים.

וידוע שנחלקו בדבר זה הפוסקים, האם מותר לכתוב בשבת קמיע, בכדי לרפאות חולה במקום פיקוח נפש, אם לאו, - נעי' ביברכי יוסף (או"ח סי' שא, ו), ובשו"ת 'אגרות משה' (ח"ח עמ' מא), ובשו"ת 'שבט הלוי' (ח"ה סי' נה), - והדברים ארוכים, ואכמ"ל בזה].

ומעתה יש לומר, דלדעת הנ"ד דס"ל, דגם ככה"ג שהרפואה הסגולית בדוקה ומנוסה, מ"מ אין לעבור על איסורים בכדי לרפאות ברפואות סגוליות, כיון שמצוות התורה ניתנו לנו לקיימן רק בהתאם לכללי וחוקי הטבע, ולכן אין בכוחה של הרפואה הסגולית, להיחשב כשאר הרפואות הטבעיות, שקיי"ל בהן שבמקום פיקוח נפש דוחים לכל התורה, - הרי שלדעתם מבואר שפיר, מדוע שאול המלך הי' צריך למנות את ישראל ע"י הטלאים.

כיון שלהצד שמצוות התורה ניתנו לנו לקיימן רק בהתאם לכללי וחוקי הטבע, הרי יעלה שגם אם שאול המלך הי' מברך אותם מלכתחילה, שלא יגרם להם שום עין הרע ע"י המניין שימנה אותם, וברכתו הייתה מגרשת את כל המון המזיקים הבאים מעין הרע, - אך מ"מ האיסור למנות את ישראל הי' נשאר.

כיון שברכתו לגרש את המזיקים הרי הייתה נחשבת רק כדבר סגולי, וכיון שע"פ דיני התורה יש איסור למנותם מחמת חשש סכנה של עין הרע, לכן אי"א להתחשב במה שיגרש את המזיקים ע"י דבר סגולי, ואכתי ישאר האיסור למנותם מחמת חשש עין הרע.

ומעתה להצד הזה י"ל, דגם בבני ברק יש איסור למנות את ישראל, וגם שם יוכלו למנות את מניין העשרה, רק ע"י אמירת הפסוק 'הושיעה את עמך וכדו'.

וידבר ה' אל משה לאמר: כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם: (ל, יא-יב).

ופירש רש"י 'כי תשא - כשתחפוץ לקבל סכום מניינם לדעת כמה הם, אל תימנם לגולגולת, אלא יתנו כל אחד מחצית השקל, ותימנה את השקלים ותדע מניינם, - 'ולא יהיה בהם נגף' - שהמניין שולט בו עין הרע והדבר בא עליהם'.

והנה יעוי' בקיצור שו"ע (סי' טו, ג), שכתב לגבי מניין עשרה לתפילה בציבור וז"ל, 'צריכים לזהר שלא למנות את האנשים לגולגולתם לידע אם יש מניין, כי אסור למנות את ישראל לגולגולתם אפי' לדבר מצוה, דכתיב 'וישמע שאול את העם ויפקדם בטלאים' (פר"ח), ונוהגין למנותם באמירת הפסוק 'הושיעה את עמך' וגו' שיש בו עשרה תיבות 'עכ"ל, - וע"ע במג"א (סי' קנו, ב).

והנה ידוע ומפורסם, שמרן הגר"ח קניבסקי שליט"א רגיל לומר בשם מרן החזו"א זצ"ל, שבעיר התורה 'בני ברק' אין 'עין הרע'! - וע"ע בספר 'ארחות רבנו' (ח"ג עמ' קג), שמרן הגר"ח קניבסקי שליט"א ביאר בזה, שבבני ברק אין עין הרע, בגלל ברכתו של מרן החזו"א זצ"ל.

והובא שם עוד, שמרן שליט"א אומר לכל הבאים אליו להתברך בעניין 'עין הרע', שכבר בירך מרן החזו"א זצ"ל, שעין הרע לא תשלוט בבני ברק, וגירש מכאן מרן את כל המון המזיקים הבאים מעין הרע, עיי"ש.

ויש לפלפל טובא בזה, וכדלהלן.

- א -

דהנה להצד שנימא (ע"פ דברי רש"י הנ"ל) שכל האיסור למנות את ישראל, הוא רק מחמת חשש סכנה מעין הרע (ויש לדון בזה, אך אכמ"ל), - אי"כ יל"ע טובא, מה יהי' הדין בזה לגבי עיר התורה 'בני ברק', שהעין הרע לא שולטת שם.

דיש לדון האם כאשר יתאספו שם לתפילה בציבור, יהי' מותר למנות את הציבור בכדי לדעת אם יש שם מניין, - או"ד דגם בבני ברק איכא איסור למנות את ישראל, וגם שם יוכלו למנות את הציבור בפה, רק ע"י אמירת הפסוק 'הושיעה את עמך וכדו'.

- ב -

והנה כתיב בשמואל א' (טו, ד), 'וישמע שאול את העם ויפקדם בטלאים מאתים אלף רגלי ועשרת אלפים את איש יהודה', - ופירש רש"י 'ויפקדם בטלאים' - אמר לכל אחד ואחד, שיקח טלה מצאנו של מלך, ואח"כ מנה את הטלאים, לפי שאסור למנות את ישראל, שנאמר במ לא יספר מרוב' עכ"ל, - וע"ע ביומא (כב:) שהגמ' למדה מהפסוק הנ"ל, שאסור למנות את ישראל אפי' לדבר מצוה, עיי"ש.

אמנם לדעת הנך דס"ל, דמותר לעבור איסורים בכדי לרפאות ברפואות סגוליות וכנ"ל, משום דס"ל דגם רפואות סגוליות נחשבות שפיר כרפואות, לגבי כל מצוות התורה, אי"כ לדעתם לכאוי י"ל, דה"ה נמי בכה"ג שהסכנה של עין הרע התבטלה ע"י ברכה 'סגולית', ששוב יתבטל גם האיסור למנות את ישראל, דהא למעשה כעת אין במצב זה שום חשש סכנה מעין הרע.

וא"כ להצד הזה יש מקום לדון, שבבני ברק יהי מותר למנות את הציבור, בכדי לדעת אם יש שם מניין וכדו', - כיון שלאחר ברכתו של החזו"א, יש מקום לדון שבבני ברק התבטל האיסור למנות את ישראל, דהא למעשה כעת אין במצב זה שום חשש סכנה מעין הרע.

אמנם לפי"ז שוב צ"ב טובא, מדוע שאול המלך היי צריך לטרוח ולמנות אותם ע"י יותר ממאתיים אלף טלאים, ומדוע הוא לא בירך אותם מלכתחילה, שלא יגרם שום עין הרע ע"י המניין שימנה אותם, וברכתו הייתה מגרשת את כל המון המזיקים הבאים מעין הרע.

דהרי לכאוי לאחר שהי מברכס שלא תשלוט בהם עין הרע, כבר לא היי איסור למנותם, - כיון שלדעת הנך הפוסקים, הרי גם רפואות סגוליות נחשבות שפיר כרפואות, לגבי כל מצוות התורה.

וא"כ לכאוי ה"ה נמי, בכה"ג שהסכנה של עין הרע התבטלה ע"י ברכה 'סגולית', ששוב יתבטל גם האיסור למנות את ישראל, דהא למעשה כעת אין במצב זה שום חשש סכנה מעין הרע, וא"כ לפי"ז שוב צ"ב טובא, מדוע שאול המלך היי צריך לטרוח ולמנות אותם, ע"י יותר ממאתיים אלף טלאים, וכנ"ל.

והנראה לומר בזה, דהנה יש לחקור, לדעת הנך דס"ל, דמותר לעבור על איסורים בכדי לרפאות ברפואות סגוליות וכנ"ל, האם זהו משום דס"ל, **דגם הכוחות הסגוליים הינם כוחות שקיימים בתוך כוחות הטבע**, ולכן גם הרפואות הסגוליות נחשבות לעניין דיני התורה כשאר הרפואות הטבעיות.

או"ד דבאמת הכוחות הסגוליים אינם קיימים בתוך כוחות הטבע, אלא הם נחשבים ככוחות נייסיים שיוצאים מדרך הטבע, ורק מ"מ ס"ל להנך הפוסקים, שבהאי דינא שפיקוח נפש דוחה את כל התורה, לא אכפת לן אם דרך ההצלה היא בדרך טבעית, או שהיא בדרך סגולית, כיון דבמקום פיקוח נפש התורה התיירה לעבור באיסורים בכדי להציל נפש מישראל, בכל דרכי ההצלה כולל בהצלה סגולית.

והנה אי נימא כהצד הבי בחקירה הנ"ל, דבאמת הכוחות הסגוליים אינם קיימים בתוך כוחות הטבע, אלא הם נחשבים ככוחות נייסיים שיוצאים מדרך הטבע, אי"כ יש ליישב שפיר את מה שהקשינו לעיל, מדוע שאול המלך היי צריך לטרוח ולמנות אותם ע"י יותר ממאתיים אלף טלאים, ומדוע הוא לא בירך אותם מלכתחילה, שלא יגרם שום עין הרע ע"י המניין שימנה אותם.

דמעשה י"ל דהנה קיי"ל דאין סומכין על הנס, ולכן י"ל דכיון דבעלמא יש סכנה למנות את ישראל, משום דיש בזה עין הרע, לכן גם אם שאול היה מברכס שלא תשלוט בהם עין הרע, מ"מ אכתי היי אסור לו למנותם, משום דלהנ"ל הברכה הסגולית לא נחשבת כדבר שבטבע, אלא היא נחשבת בגדר דבר נייסיי, וכיון דאין סומכין על הנס, לכן גם היי מברכס, מ"מ אכתי היי אסור לו למנותם וכנ"ל.

ומעשה להצד הזה י"ל, דגם לדעת הנך דס"ל, דבעלמא

דמותר לעבור על איסורים בכדי לרפאות ברפואות סגוליות וכנ"ל, אך מ"מ בנידו"ד גם הם יודו, דגם לאחר ברכתו של החזו"א, מ"מ אכתי יש איסור למנות את ישראל גם בבני ברק, משום דקיי"ל דאין סומכין על הנס, וכנ"ל. - [אמנם ע"ע במש"כ המהרש"א (ח"א קידושין כט:), - ואכמ"ל].

ולמעשה יעויי בספר 'שדה צופים' (בי"ב, בהקדמה), שהביא שהגר"א מן שליט"א שאל את מרן הגר"ח שפירא, דלפי דברי החזו"א דאין עין הרע שולט בבני ברק, אי"כ בב"ב יהיי מותר לקרוא לעלות לתורה, לאב ובנו בזה אחר זה, - דכל הטעם דאין לעשות כן, הוא מחשש עין הרע כמש"כ הרמ"א, ולהנ"ל הרי טעם זה התבטל בב"ב.

והשיב מרן שליט"א, **'כל מה שכתוב בשו"ע עלינו לקיים ואין לשנות'**, ועיי"ש עוד בזה, - ולפי"ז ה"ה נמי בנידו"ד, ד"ל דגם לאחר ברכתו של החזו"א, מ"מ אכתי יש איסור למנות את ישראל גם בבני ברק.

אמנם לכאוי יש להקשות בזה קושיא נפלאה, וכדלהלן.

דהנה ידוע שמרן הגר"ח שליט"א רגיל לומר, שהחזו"א אמר שבבני ברק לא יפלו פצצות, - ועיי"ש במש"כ בספר 'מעשה איש' (ח"א עמי קעג) וז"ל, **'בספר 'שיחות חיים' (עמ' עה) מובא: סיפר לי... שבשנת תש"ח שהיו הפצצות בא"י, וביום אחד הלך הנ"ל להתפלל מנחה בבית מדרשו של החזו"א, ולפני התפילה נשמעה אזעקה, ואז לא היו עדיין מקלטים, והיו נמלטים לפרדס... וגם מבית מדרשו רצו לברוח לפרדס, ואמר להם החזו"א: תישארו כאן לידי.'**

'לאחר כמה רגעים נשמעו מטוסים מעל שמי העיר, והמספר הנ"ל מעיד, ששמע איך שהחזו"א לוחש בשקט: 'איך אייס נישט בומבדירן בני ברק' (אני גוזר שלא להפציץ את בני ברק), ואכן הפצצות כולן נפלו על מגרשים ריקים מחוץ לעיר...', ע"כ.

וידוע ומפורסם שבזמן ששוגרו טילים ר"ל לאיזור גוש דן, מרן הגר"ח שליט"א הורה, שבבני ברק אין שום צורך ללכת למקלטים בעת שנשמעו האזעקות, כיון שהחזו"א אמר, שבבני ברק לא יפלו פצצות!

וביותר מזה, בימי מלחמת 'צוק איתן', שאלתי קמי' מרן שליט"א, לגבי מי שנמצא בעיר שמופגזת בטילים ר"ל, ואין לו מקלט ללכת אליו (ויש במקומו סכנת נפשות), האם יהיי מותר לו ליסוע לב"ב בשבת? (משום ברכתו של החזו"א), - ומרן שליט"א הירחר מעט, והשיב: **מסתבר שכן!**

ומעשה יש להקשות טובא בזה, מדוע משום ברכתו של החזו"א, לא היי צורך ללכת למקלטים בב"ב, והרי קיי"ל דאין סומכין על הנס, ולפי מה שביארנו לעיל, ברכת צדיק מוגדרת כדבר נייסיי היוצא מדרך הטבע, וא"כ צ"ע טובא בזה, מאי שנא מהא דקיי"ל בעלמא, דאין סומכין על הנס.

ויש ליישב את זה, אך כבר אכמ"ל, ובעז"ה נרחיב בזה ב'קו מים זכים', במס' הטלפון המפורסם למטה, - ונפלא.

ניתן לזכות את הרבים ולהגדיל תורה ולהאדירה

ע"י הקלטת תגובות הערות והוספות

בקו 'מים זכים': 02-633-5850

[כיום ישנם כ-60 תלמידי חכמים שליט"א

המאזינים לתגובות שהתקבלו במערכת]